

Valtioneuvoston kanslia  
VN/7088/2026-VNK-7

## Lastensuojelun Keskusliiton lausunto valtioneuvoston kanslialle työryhmäraportista ”EU:n monivuotisen rahoituskehysten 2028–2034 kumppanuussuunnitelman hallintorakenteen valmistelu”

Lastensuojelun Keskusliitto lausuu työryhmäraportista, koska katsoo aiheen merkittäväksi sosiaalisten tavoitteiden edistämisen ja kansalaisyhteiskunnan toimintamahdollisuuksien näkökulmasta.

Keskusliitto katsoo, että vähintään 5 % kumppanuusrahaston varoista tulee korvamerkitä toimenpiteisiin, joilla vähennetään köyhyys- ja syrjäytymisuhan alla olevien lasten määrää. Keskusliitto on myös huolissaan kehityksestä, jossa kansalaisyhteiskunnan toimintamahdollisuuksia sosiaalisen oikeudenmukaisuuden edistämiseksi Suomessa kavennetaan ja rahoitus muuttuu aiempaa ennakoimattommaksi.

### Työryhmäraportin tausta

Euroopan komissio antoi kesällä 2025 ehdotuksensa EU:n monivuotiseksi rahoituskehykseksi vuosille 2028–2034. Ehdotuksen sisältämä keskeinen uudistus on jäsenvaltiokohtaiset kansalliset ja alueelliset suunnitelmat, joita toimeenpantaisiin uuden kumppanuusrahaston määrärahoihin. Kumppanuusrahastoon koottaisiin koheesiorahoitus, yhteisen maatalouspolitiikan ja kalastuspolitiikan rahoitus sekä sisäasioiden rahoitus.

Pääministeri Orpon asettaman työryhmän tehtävänä oli laatia ehdotus EU:n monivuotisen rahoituskehysten Suomen kansallisen ja alueellisen kumppanuussuunnitelman valmistelun ja toimeenpanon hallintorakenteeksi, valmistella aikataulu ja toimet kumppanuussuunnitelman valmistelemiseksi sekä keskustella asetusehdotuksen erityistavoitteista ja niiden painotuksista. Työryhmä kartoitti työssään säädöstarpeita sekä laati ehdotukset vaihtoehtoiksi kumppanuussuunnitelman valmistelun ja toimeenpanon hallintorakenteeksi erityisesti koordinoivan toiminnon osalta. Lisäksi työryhmä laati ehdotukset suunnitelman valmistelusta, tavoitteiden priorisoinnista sekä tietojärjestelmäkysymyksistä.

Työryhmän ehdottamien vaihtoehtojen punninnan pohjalta kumppanuussuunnitelman valmistelun ja toimeenpanon koordinointi annettiin poliittisella linjauksella valtiovarainministeriön tehtäväksi tiiviissä yhteistyössä valtioneuvoston kanslian kanssa. Kumppanuussuunnitelman valmistelu koordinoidaan ministeriöiden edustajista koostuvassa ryhmässä, jonka laajaan kokoonpanoon kutsutaan NRP-asetusehdotuksessa edellytetyt tahot (ml. Ahvenanmaa) kumppanuusperiaatetta noudattaen.

## Lastensuojelun Keskusliiton lausunto

### *Yleiset näkemykset työryhmäraportista*

Lastensuojelun Keskusliitto pitää työryhmäraporttia tärkeänä, sillä kumppanuusrahasto ja -suunnitelma vaikuttaa toteutuessaan merkittävästi siihen, miten ja mihin EU-rahoitusta Suomessa kohdennetaan. Keskusliitto ymmärtää asiaan liittyvät aikataulupaineet, mutta pitää aiheen merkittävyyden vuoksi erittäin huolestuttavana sitä, että kansalaisyhteiskunnan kuuleminen jäi raportin laatimisessa hyvin ohueksi. Esimerkiksi sosiaali- ja terveysjärjestöjä (ja lapsi- ja perhejärjestöjä niiden joukossa) ei raportin perusteella kuultu valmistelussa lainkaan, vaikka 14 % rahoituksesta tulee kumppanuussuunnitelmassa kohdentaa sosiaalisiin tavoitteisiin. Sosiaali- ja terveysjärjestöjä ei myöskään sisällytetty lausunnon kohteena olevaa työryhmäraporttia koskevan lausuntopyynnön jakeluun.

Koska muun muassa ESF-tavoitteisiin kohdennettavan rahoituksen määrä päätettäisiin jatkossa kumppanuussuunnitelmissa, on välttämätöntä, että sote-järjestöjen asiantuntemus ja esimerkiksi ymmärrys lasten ja perheiden tarpeista huomioidaan suunnitelman valmistelussa. Muutoin on suuri vaara siitä, että luodaan rakenne, jossa kansalaisyhteiskunnan ääni sivuutetaan tai sen osallistumismahdollisuudet jäävät näennäisiksi. Lastensuojelun Keskusliitto pitää sosiaali- ja terveysjärjestöjen sivuuttamista erityisen huolestuttavana siksi, että STEA-avustukset ovat kuluvan hallituskauden leikkauksien myötä vähenemässä puoleen aiemmasta. Leikkausten myötä EU-rahoituksen merkitys näille toimijoille kasvaa entisestään.

Lastensuojelun Keskusliitto katsoo, että vaikka aikataulu on tiukka ja tehtävä suuri, on kansalaisyhteiskunnan asianmukaisesta kuulemisesta huolehdittava sekä prosessissa että luotavissa rakenteissa. Myös asetus edellyttää huolehtimaan siitä, että kumppanuudessa on tasapuolisesti edustettuina ”asianomaiset kansalaisyhteiskuntaa edustavat elimet, kuten ympäristöalan kumppanit, valtiosta riippumattomat järjestöt, nuorisojärjestöt, ja sosiaalisen osallisuuden, perusoikeuksien, vammaisten henkilöiden oikeuksien, sukupuolten tasa-arvon ja syrjimättömyyden edistämisestä vastaavat elimet sekä kansalliset ihmisoikeusinstituutiot ja -järjestöt”.

### *Näkemykset kansallisen ja alueellisen kumppanuussuunnitelman valmistelusta (esim. aikataulu, menettelyt, kumppanuuslähestymistapa, säädösvalmistelu, suunnitelman rakenne)*

Lastensuojelun Keskusliitto katsoo, että kansalaisyhteiskunnan organisaatioille, mukaan lukien sosiaali- ja terveysjärjestöille (sekä lapsi- ja perhejärjestöille näiden osana), tulee taata aito osallistuminen perustettavaan seurantakomiteaan tai komiteoihin sekä EU-rahoitteisten ohjelmien suunnitteluun,

toteutukseen, seurantaan ja arviointiin. Uuden toimintakehyksen tulee sisältää vahvat ja läpinäkyvät osallistumismekanismit alusta lähtien.

Koska 14 % kumppanuusrahaston varoista tulee kohdentaa sosiaalisiin tavoitteisiin, on teeman näyttävä suunnitelman lukurakenteessa, jotta näitä tavoitteita koskevat tarpeet ja asiantuntemus (mukaan lukien kansalaisyhteiskunnan) huomioidaan valmistelussa. Kohdennettavan summan kokoon nähden Keskusliitto pitää yllättävänä, että sosiaali- ja terveysministeriön rooli näkyy raportissa vain epäsuorasti ("Muut ministeriöt osallistuisivat valmisteluun omien toimialavastuidensa mukaisesti").

#### *Kumppanuusrahaston tavoitteiden huomiointi ja painottaminen kumppanuussuunnitelman valmistelussa*

Lastensuojelun Keskusliitto pitää erittäin huolestuttavana sitä, etteivät sosiaaliset tavoitteet näy työryhmäraportissa lähes lainkaan huolimatta siitä, että 14 % kumppanuusrahaston rahoituksesta tulee kohdentaa näihin. Tämä ei saa johtaa siihen, että ESF-tavoitteet tai laajemmin sosiaaliset tavoitteet sivuutetaan ja esimerkiksi lapsiköyhyyttä ja sosiaalista syrjäytymistä taklaavat toimet jätetään kumppanuussuunnitelmassa tosiasiallisesti rahoittamatta. Vaikka ajatus rajatusta määrästä kulmakivitoimia on sinänsä kannatettava, eivät nämä kulmakivitoimet saa syödä sosiaalisia tavoitteita ja niiden rahoitusta sisäänsä. Keskusliitto katsoo, että sosiaalisten tavoitteiden tulisi pikemminkin olla oma kulmakivensä ja tässä tulee huomioida myös köyhyyden ja sosiaalisen syrjäytymisen vastaiset toimet.

Lastensuojelun Keskusliitto pitää ensiarvoisen tärkeänä, että kumppanuussuunnitelman jatkovalmistelussa sosiaaliset tavoitteet huomioidaan sekä valmistelun että laadittavan suunnitelman rakenteissa. Keskusliitto katsoo, että jatkovalmistelussa on myös täsmennettävä avoimesti sitä, mitä 14 % kohdennuksella tavoitellaan. Nyt lausuttavana olevassa työryhmäraportissa lähinnä ehdotetaan joitakin teemoja rajattavaksi pois. Keskusliitto katsoo, että sosiaalisiin tavoitteisiin korvamerkitty 14 % tulisi kumppanuussuunnitelmassa kohdentaa ESF-tavoitteiden saavuttamiseksi.

Lastensuojelun Keskusliitto pitää erittäin huolestuttavana sitä, että esimerkiksi köyhyyden torjunnan ei raportissa nähdä lähtökohtaisesti olevan tarkoituksenmukainen elementti kansallisessa suunnitelmassa – ei, vaikka lapsiperheköyhyys on Suomessa ollut jo useamman vuoden kasvusuunnassa. Lastensuojelun Keskusliitto katsoo, että vähintään 5 % kumppanuusrahaston rahoituksesta on kohdennettava toimiin, joilla vähennetään köyhyyden ja syrjäytymisen vaarassa olevien lasten määrää.